

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Juridinių asmenų registras, kodas 188603091, A. Volano g. 2/7, LT-01516 Vilnius,
tel. (8 5) 219 1225 / 219 1152, faks. (8 5) 261 2077, el. p. smmin@smm.lt, http://www.smm.lt,
atsisk. sąsk. Nr. LT30 7300 0100 0245 7205 AB bankas "Hansabankas", kodas 73000

Lietuvos mokytojų profesinei sąjungai	2008- 05 - 14 Nr. 24-03-R-4234
Krikščioniškajai švietimo darbuotojų profesinei sąjungai	į 2008 - 04 - 23 Nr. 23-2764
Lietuvos švietimo darbuotojų profesinei sąjungai	
Švietimo ir mokslo profesinei sąjungai „Solidarumas“	
Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“	
Kopija	
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai	

DĖL NACIONALINIO PEDAGOGŲ KONGRESO REZOLIUCIJŲ

Vykdydami Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2008 m. balandžio 23 d. pavedimą Nr. 23-2764 kartu su Finansų ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis (iš Sveikatos apsaugos ministerijos atsakymo negauta) išnagrinėjome Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos, Krikščioniškosios švietimo darbuotojų profesinės sąjungos, Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos, Švietimo ir mokslo profesinės sąjungos „Solidarumas“, Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ Nacionalinio pedagogų kongreso 2008 m. balandžio 12 d. rezoliucijas.

1. Rezoliucijoje „Dėl pedagogų ir švietimo darbuotojų darbo užmokesčio ir darbo krūvio“ kongreso dalyviai reikalauja „padidinti mokytojų ir kitų pedagogų darbo užmokesį dar šiais metais 35 proc.“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 397 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 5 d. nutarimo Nr. 193 „Dėl Ilgalaikės pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programos patvirtinimo“ patikslino anksčiau priimtą programą ir nustatė, kad pedagoginių darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai nuo 2008 m. gegužės 1 d. didinami vidutiniškai 10 proc. ir nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. – 15 proc. Kadangi nuo 2008 m. sausio 1 d. pedagoginių darbuotojų atlyginimai buvo padidinti 15 proc. (iš jų 11,3 proc. – dėl bazinės algos padidinimo ir 3,7 proc. – padidinti tarnybinių atlyginimų koeficientai) ir numatoma tarnybinius atlyginimus dar didinti nuo gegužės 1 d. ir rugsėjo 1 d., pedagoginių darbuotojų tarnybiniai atlyginimai per 2008 m. išaugs 45 proc. (palyginti 2007 m. gruodžio mėn. su 2008 m. rugsėjo mėn.). Ilgalaikėje pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programoje numatyta tarnybinių atlyginimą didinti ir 2009–2011 metais. Įgyvendinus Programą pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis, palyginti su darbo užmokesčiu, gautu iki 2008 m. gegužės 1 d., padidės vidutiniškai 100 proc.

Kongreso dalyviai reikalauja „mažinti mokytojų darbų apimtį, kad pedagogas kokybiškai juos galėtų atlikti per įstatymuose numatytas darbo valandas (pastarųjų neviršydamas). Aiškiai apibrėžti ir konkretizuoti darbų pobūdį“.

Pagal galiojančius teisės aktus etatų normatyvus bendrojo lavinimo mokykloms nustato jų steigėjai, pareigybių aprašus tvirtina mokyklų direktoriai. Švietimo ir mokslo ministerija, tardamasi su mokytojams atstovaujančiomis profesinėmis sąjungomis, parengė pavyzdinio mokytojo pareigybės aprašo projektą (paskelbtas interneto svetainėje www.smm.lt), kuriame išgrynintos mokytojų funkcijos, atsisakyta darbų, kurie tiesiogiai nesusiję su ugdymo procesu. Savivaldybių administracijų švietimo padalinių vadovai buvo apie tai informuoti, o mokyklų vadovams rekomenduota remtis šiuo pavyzdiniu pareigybių aprašu nustatant pareigybes kiekvienam savo mokyklos pedagogui.

Mokytojų darbo apimtys laipsniškai mažinamos įvedant švietimo pagalbos specialistų etatus. Siekdama pagerinti mokyklų veiklos organizavimą, sumažinti mokytojų biurokratinį darbą, išlaisvinti juos nuo su tiesioginiu darbu nesusijusios veiklos Švietimo ir mokslo ministerija įgyvendina Mokyklų struktūros tobulinimo programą. Programai baigiantis nauji darbo organizavimo modeliai bus pasiūlyti visoms bendrojo lavinimo mokykloms.

Savivaldybių tarybos turėtų mokykloms skirti daugiau ugdymo procesą aptarnaujančių darbuotojų etatų. Švietimo ir mokslo ministerija negali nustatyti ugdymą aptarnaujančių darbuotojų etatų, kadangi lėšas jiems išlaikyti skiria ne valstybė, o mokyklų steigėjai, tačiau ne kartą kreipėsi į juos prašydama padidinti ugdymą aptarnaujančio personalo skaičių.

2. Rezoliucijoje „Dėl pedagogų statuso, jų socialinio ir teisinio saugumo“ kongreso dalyviai reikalauja „remiantis UNESCO rekomendacijomis parengti Lietuvos mokytojo statusą įtvirtinantį teisinį dokumentą“.

„Rekomendacija dėl mokytojo statuso“ Specialiojoje tarpvyriausybėje konferencijoje, kurią organizavo Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) ir Tarptautinė darbo organizacija (ILO), buvo priimta 1966 m. spalio 5 d. Daugelis dokumente skelbtų nuostatų yra įtvirtintos pagrindiniuose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose ir įgyvendintos. Tačiau spartūs ekonominiai ir socialiniai pokyčiai kelia mokykloms ir mokytojams naujus reikalavimus, kuriems įgyvendinti reikalingos naujos kompetencijos ir tinkamos darbo sąlygos.

Švietimo ir mokslo ministerija, suprasdama kongreso dalyvių keliamų reikalavimų svarbą, parengė Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo pataisų projektą, kuriame siūlo Lietuvos Respublikos Seimui įtvirtinti nuotatą dėl materialinės paramos teikimo ir tam tikrų išlaidų kompensavimo mokytojams ir kitiems ugdymo procese dalyvaujantiems specialistams; leisti aukštųjų mokyklų studentams dirbti bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo mokyklose; suteikti teisę mokytojui siūlyti mokyklos vadovui kreiptis į savivaldybės administracijos direktorių dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vaikui skyrimo.

Šiuo metu baigiamas rengti Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintų Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų pataisų projektas. Šiame projekte siūloma patvirtinti strategines nuostatas dėl mokytojo profesijos patrauklumo ir socialinio prestižo padidinimo: pasiekti, kad vidutinis mokytojų atlyginimas viršytų vidutinį dirbančiųjų valstybės sektoriuje atlyginimą; įvesti mišrią – etatinę ir valandinę – mokytojų apmokėjimo už darbą sistemą; mažinant mokytojų darbo krūvį įvesti papildomus pedagoginį procesą aptarnaujančių darbuotojų etatus; skatinti ateiti į mokyklas jaunos mokytojus; atnaujinti ir aprūpinti mokytojų darbo vietas; mokyklose kurti saugią darbo aplinką; mokytojų karjeros sistemą ir kt.

Kongreso dalyviai reikalauja „kuo skubiau priimti Švietimo ir mokslo ministerijos nutarimą dėl Pavyzdinio mokytojo pareigybės aprašo“.

Kaip anksčiau minėta, Pavyzdinio mokytojo pareigybės aprašo projektas yra parengtas. Rengiant šį projektą nedalyvavo Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininko dr. Alekso Bružo į darbo grupę deleguotas asmuo. Švietimo ir mokslo

ministerija norėtų žinoti, ar pedagogams atstovaujančios profsąjungos pritaria parengtam projektui. Taip pat atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad mokytojų pareiginius aprašus įstatymų nustatyta tvarka privalo tvirtinti įstaigų vadovai.

Kongreso dalyviai reikalauja „siekti, kad švietimas taptų neatsiejama bendro ekonominio ir socialinio planavimo dalimi, nes jis – pagrindinis ekonominio augimo faktorius“.

Lietuvos Respublikos Seimas 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 pritarė Valstybės ilgalaikės raidos strategijai. Valstybės ilgalaikės raidos strategija tapo svarbiausiuoju planavimo dokumentu, kuris padeda derinti ir integruoti valstybės bendrąsias ir šakines strategijas. Problema išlieka ta, kad, deklaruojant švietimą prioritetine sritimi, valstybės bendrojo vidaus produkto dalis švietimui pastaruoju metu buvo mažinama.

Rezoliucijoje pateiktas reikalavimas „suderinti įvairias mokymo pakopų programas taip, kad gerėtų visų mokinių ir studentų lavinimo kokybė“.

Ugdymo turinys formuojamas ir sistemingai atnaujinamas atsižvelgus į atitinkamo tipo mokyklai keliamus ugdymo tikslus, besikeičiančios socialinės bei kultūrinės aplinkos lemiamus Lietuvos visuomenės poreikius, vietos bei mokyklos bendruomenės reikmes, taip pat konkrečius mokinių ir studentų ugdymosi poreikius bei interesus.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 metų gegužės 23 įsakymu Nr. ISAK-970 patvirtintoje Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo atnaujinimo ir diegimo strategijoje numatyti ugdymo turinio proceso iki 2012 m. prioritetai ir priemonės ugdymo kokybei užtikrinti. Atnaujintos Bendrosios programos pradiniam ir pagrindiniam ugdymui, kuriose numatytas ugdymo turinys apibrėžtiems mokinių rezultatams pasiekti; apibrėžti mokinių pasiekimai; sumažintas, suderintas ir patikslintas mokymo turinys; peržiūrėta, kad gebėjimų ugdymas einant iš klasės į klasę būtų nuoseklus; išskirtas turinio minimumas; aprašyti patenkinamo, pagrindinio ir aukštesniojo lygio pasiekimai vertinimui. Nuosekliai įgyvendinamos priemonės, leisiančios tinkamai pasirengti įgyvendinti nuo 2009 metų rugsėjo 1 d. atnaujintas programas.

Nuo 2007–2008 mokslo metų mokymasis pagal vidurinio ugdymo programą dar labiau individualizuojamas. Mokiniai gali susidaryti individualius planus pagal savo gebėjimus mokytis dalykų bendruoju arba išplėstiniu kursu. Pereita prie mokymo mobiliosiomis grupėmis, kurių dydis priklauso nuo to, kiek yra paralelių vienuoliktųjų klasių. Mokinių skaičius mobiliosiose grupėse svyruoja nuo 5 iki 25 mokinių.

Šiuo metu funkcionuojanti vienkanelė valstybinių brandos egzaminų sistema leidžia išvengti dvigubo abiturientų egzaminavimo. Sukurta bendro priėmimo į visas Lietuvos aukštąsias mokyklas sistema.

Kongresas reikalauja „visuose švietimo sistemos planuose numatyti, kad būtų rengiama pakankamai kompetentingų ir kvalifikuotų pedagogų, ir kuo greičiau išspręsti mokytojų trūkumo problemą“.

Lietuvos aukštosios mokyklos kasmet išleidžia apie 5000 parengtų pedagogų. 2007 metų sausio 15 dieną buvo patvirtintas „Mokytojo profesijos kompetencijų sąrašas“, kuriuo aukštosios mokyklos galės naudotis rengdamos pedagogus moderniai mokyklai. Baigiamas rengti „Pedagogų rengimo reglamentas“, kuriuo bus apibrėžta būsimojo mokytojo rengimo procedūra, įskaitant ir praktinį parengimą.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. ISAK-1042 buvo papildytas „Informacijos apie mokyklos veiklą viešo skelbimo tvarkos aprašas“ ir nustatyta, kad mokykla privalo viešai skelbti laisvų mokytojų darbo vietų sąrašą, kuriame nurodoma: dalykas, kontaktinių valandų skaičius, kvalifikaciniai reikalavimai. Savivaldybės skatinamos rengti ir įgyvendinti specialias programas, kurios padėtų į mokyklas pritraukti jaunus specialistus. Valstybė pradėjo kompensuoti mokytojų važinėjimo į kaimo mokyklas išlaidas. Skiriama pakankamai lėšų mokytojų kvalifikacijai tobulinti. Dalies skirtų lėšų mokyklos neįsisavina.

Rezoliucijoje reikalaujama „kasmet vykdyti pedagogų ir kitų švietimo darbuotojų atlyginimo kėlimo politiką, kuri sudarytų galimybę jiems užimti deramą padėtį visuomenėje“.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo projektą. Pagal ministerijų valstybės sekretorių 2008 m. balandžio 15 d. pasitarimo pastabas patikslintas projektas artimiausiu metu turėtų būti svarstomas Vyriausybės posėdyje. Įstatymo tikslas – nustatyti bendrą darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis valstybės ir savivaldybių įstaigose, darbo apmokėjimo sistemą, taip pat sumažinti darbo apmokėjimo sąlygų skirtumus, esančius tarp valstybės tarnautojų ir pagal darbo sutartis dirbančių biudžetinių įstaigų darbuotojų. Darbuotojų pareigybes priklausomai nuo išsilavinimo siūloma suskirstyti į 4 lygius, darbo užmokestį turėtų sudaryti pareiginė alga, priedai už kvalifikacinę klasę, priemokos ir papildomas užmokestis kompensuojant už viršvalandinį darbą, nakties darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, budėjimą. Projekte siūloma pareiginių algų koeficientus nustatyti taikant pareiginės algos bazinį dydį, koks šiuo metu taikomas valstybės politikams, teisėjams, valstybės pareigūnams ir valstybės tarnautojams (2008 m. – 490 Lt). Priėmus šį įstatymą atsirastų galimybių sparčiau didinti visų biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestį.

Rezoliucijoje reikalaujama „pedagogams, turintiems 30 metų pedagoginio darbo stažą, paankstinti išėjimo į pensiją amžių (moterims nuo 55 metų, vyrams nuo 60 metų) suteikiant galimybę pageidaujantiems dirbti toliau“.

Palankiai vertindami Lietuvos pedagogų darbą ir jų svarbų įnašą ugdant Lietuvos vaikus ir jaunimą sutinkame, kad dėl jų darbo specifikos, sukeliančios ypatingą psichinę įtampą, šios profesijos atstovai kartais dėl savo sveikatos būklės neturi galimybių eiti šių pareigų iki pat senatvės pensijos amžiaus sukakties. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone, tais atvejais, kai pedagogas dėl savo sveikatos būklės priverstas šias pareigas palikti, reikėtų taikyti lanksčias tokio pedagogo papildomo rėmimo formas.

Švietimo ir mokslo ministerija, įvertinusi pedagogų darbo krūvius ir darbo specifiką, apsvarstys galimybę parengti atitinkamų teisės aktų pataisas, sudarančias sąlygas tiems pedagogams, kurie dėl objektyvių priežasčių (amžius, pablogėjusi sveikata) negali dirbti įprastu pedagogams tenkančiu krūviu.

Svarstytinas ir kitas problemos sprendimo būdas. Tai papildomos garantijos pedagogams, suteikiamos kaupiant atitinkamą lėšų dalį papildomai profesinei pensijai, kaip tai numatoma Profesijų kaupimo įstatyme (Žin., 2006, Nr. 82-3248). Tokiu atveju pedagogai įgytų teisę į profesinę pensiją anksčiau nei sukaktų bendroje socialinio draudimo pensijų schemoje nustatytą pensinį amžių (tačiau ne anksčiau nei 55 metų).

Įvertinę sprendimo skirti priešlaikines valstybines socialinio draudimo senatvės pensijas neigiamas pasekmes ir grėsmę valstybinių socialinio draudimo pensijų sistemos finansiniam stabilumui, negalime pritarti pateiktam siūlymui ankstinti pedagogų pensinį amžių valstybinei socialinio draudimo pensijai gauti. Valstybinės socialinio draudimo pensijos yra mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto. Šis biudžetas formuojamas iš dirbančių asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu, įmokėtų valstybinio socialinio draudimo įmokų (toliau – įmokos). Kadangi visi asmenys, dirbantys pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu moka (už juos mokamos) nustatytas vienodo tarifo įmokas, socialinio draudimo pensijų sistemoje nenumatyta jokių išimčių ar išlygų vienai ar kitai socialinei ar profesinei grupei.

Su panašiais siūlymais mažinti pensinį amžių į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją kreipiasi ne tik pedagogai, bet ir kitų įvairių profesinių grupių atstovai. Lietuvos, kaip ir kitų Europos Sąjungos valstybių, visuomenė taip pat sensta. Vyresnio amžiaus žmonių įtaka bendrajai gyvenimo struktūrai vis stiprėja, gimstamumas mažėja. Atitinkamai mažėja ir dirbančių žmonių, kurių valstybinio socialinio draudimo įmokomis finansuojamos

valstybinės socialinio draudimo pensijos, skaičius. Jei dėl senatvės pensijos amžiaus lengvatų daugėtų bendras žmonių, gaunančių valstybinės socialinio draudimo pensijas, skaičius, „Sodros“ biudžeto lėšos būtų skiriamos didesniai šių pensijų gavėjų ratui. Dėl to mažėtų ne tik finansinės galimybės didinti šias pensijas dabartiniu laikotarpiu, bet ateityje – įvertinus visuomenės senėjimo tendencijas – būtų vis sunkiau išlaikyti dabartinį šių pensijų lygį, užtikrinat jų gavėjams pakankamą pragyvenimo šaltinį.

Įteisinus galimybę pedagogams, dirbusiems pedagoginį darbą ne mažiau kaip 30 metų, anksčiau išeiti į pensiją, reikėtų papildomų valdžios sektoriaus biudžeto lėšų. Be to, pedagoginių darbuotojų pensijos dydis būtų mažesnis.

Rezoliucijoje reikalaujama „visų ugdymo įstaigų darbuotojus apdrausti privalomuoju socialiniu draudimu nuo nelaimingų atsitikimų ir įvykių“.

Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 110-3207) numato, kad nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu yra privalomai draudžiami asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis, todėl visų švietimo įstaigų darbuotojai yra draudžiami nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu, o įvykus nelaimingam atsitikimui darbe ar susirgus profesine liga asmenys įgytą teisę į vieną tuo pačiu metu šiame įstatyme numatytą išmoką:

- ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba profesinės ligos pašalpa;
- netekto darbingumo vienkartinė kompensacija;
- netekto darbingumo periodinė kompensacija.

Rezoliucijoje reikalaujama „Į mokinio krepšelį įtraukti išlaidas mokytojo kanceliarinėm reikmėm“.

Reaguojant į pedagogams atstovaujančių profesinių sąjungų keliamus reikalavimus aprūpinti mokytojus kanceliarinėmis prekėmis 2007 m. balandžio 4 d. buvo išleistas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas Nr. ISAK-609 „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2005 m. sausio 4 d. įsakymo Nr. ISAK-2 „Dėl mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriuo buvo papildytas „mokymo priemonės“ apibrėžimas: „mokymo priemonės – ugdymo procese naudojami dalyko mokymui reikalingi daiktai, medžiagos ir įranga“. Vadovaudamosi šiuo aprašo punktu mokyklos gali pirkti popierių, žymeklius ir kitas pedagoginiam darbui reikalingas priemones.

Švietimo ir mokslo ministerija, atsižvelgdama į tai, kad didžiumos švietimo įstaigų steigėjos ir savininkės yra savivaldybių tarybos, 2007 metų pabaigoje dar kartą kreipėsi į savivaldybių merus, prašydama 2008 m. savivaldybių biudžetuose numatyti daugiau lėšų mokyklų kanceliarinėms priemonėms pirkti ir ryšių paslaugoms apmokėti.

3. Rezoliucijoje „Dėl valdžios vykdomo spaudimo prieš streikuojančius mokytojus“ reikalaujama „tobulinant streikų organizavimo teisinę bazę, pilnai užtikrinti žmonių demokratinę teisę streikuoti, numatyta LR Konstitucijos 51 str., ginant savo ekonominius – socialinius interesus.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 51 straipsnis įtvirtina darbuotojų teisę streikuoti. Numatyta, kad darbuotojai, gindami savo ekonominius ir socialinius interesus, turi teisę streikuoti ir šios teisės apribojimus, įgyvendinimo sąlygas ir tvarką nustato įstatymas. Būtent Darbo kodekso nuostatos sukuria teisinę prielaidas ir sudaro teisinę sąlygas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintą darbuotojų teisę streikuoti.

Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2007 m. kovo 7 d. sprendimu Nr. 1431 sudaryta darbo grupė kompleksiskai išnagrinėjo Lietuvos Respublikos darbo kodekso II dalį „Kolektyviniai darbo santykiai“ ir parengė Darbo kodekso pakeitimo įstatymo projektą. Lietuvos Respublikos darbo kodekso pakeitimo įstatymo projektu siekiama reformuoti šiuo

metu egzistuojančią kolektyvinių darbo ginčų sprendimo procedūrą bei palengvinti streikų skelbimo sąlygas. Numatyta praplėsti kolektyvinio darbo ginčo sąvoką, teisiškai sureguliuoti aukštesnio nei įmonės lygio kolektyvinių darbo ginčų inicijavimo procedūras, patobulinti kolektyvinių darbo ginčų sprendimo pozityviųjų metodų sistemą ir nustatyti, kad vienintele ir būtina kolektyvinių darbo ginčų sprendimo stadija yra šių ginčų sprendimas naudojantis tarpininko paslaugomis ir kt.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2008 m. gegužės 5 d. raštu Nr. (7.10-53)SD-4137 informavo, kad 2008 m. balandžio 3 d. Lietuvos Respublikos Seime įregistruotas Darbo kodekso 22, 24, 43, 47, 52, 58, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 77, 78, 80, 83, 84, 85, 130, 149, 162, 193, 194 straipsnių pakeitimo ir papildymo, kodekso papildymo 75¹, 130¹ straipsniais bei kodekso priedo papildymo įstatymo projektas Nr. XP-2307(4), kuriame, be kitų siūlomų Darbo kodekso pakeitimų, yra numatyta tobulinti streiko organizavinį reguliuojančias nuostatas (15–22 įstatymo projekto straipsniai).

Rezoliucijoje reikalaujama „Nedaryti neigiamos įtakos ir nenaudoti spaudimo priemonių, įtraukiant pedagogų valdžios institucijas protestuojančių ar streikuojančių mokytojų ir jų organizacijų vadovų sutramdymui“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Švietimo ir mokslo ministerija gerbia profesinių sąjungų veiklos laisvę, socialinės partnerystės principus ir nepažeidinėja teisės aktų, reglamentuojančių profesinių sąjungų veiklos laisvę, profesinių sąjungų ir jų narių teises. Įstatymų leidejas, siekdamas užtikrinti darbo įstatymų (kartu ir Darbo kodekso bei kolektyvinių sutarčių) laikymąsi, numatė, kad teisės aktų nustatyta tvarka Valstybinė darbo inspekcija bei kitos institucijos vykdo valstybinę kontrolę, o profesinės sąjungos bei jų žinioje esančios inspekcijos įgyvendina nevalstybinę kontrolę (Darbo kodekso 31–33 straipsniai).

Rezoliucijoje reikalaujama „Užtikrinti, kad švietimo įstaigų vadovai vadovautųsi Lietuvos Respublikos Darbo kodeksu ir, gerbdami pilietines ir konstitucines pedagogų teises, iškilusias problemas spęstų dialogo bei derybų keliu, vengdami tiesioginės konfrontacijos su darbuotojų atstovais ir pedagogais“.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų privalu laikytis visiems darbo santykių subjektams. Darbdaviai, darbuotojai ir jų atstovai, įgyvendindami savo darbo teises ir vykdydami pareigas, turi laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles, veikti sąžiningai, laikytis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principų. Darbo teisių įgyvendinimas ir pareigų vykdymas neturi pažeisti kitų asmenų teisių ir įstatymų saugomų interesų. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas nustato, kad kolektyvinių darbo santykių subjektai ir jų atstovai savo interesus derina ir ginčus spendžia derybų būdu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Švietimo ir mokslo ministerija, kaip vykdomosios valdžios institucijos, skatina derybas tarp profesinių sąjungų ir darbdavių ar jų organizacijų. Tačiau nei Lietuvos Respublikos Vyriausybė, nei Švietimo ir mokslo ministerija negali prisiimti išpareigojimų už švietimo įstaigų vadovus, kurių atžvilgiu neturi valdingų įgaliojimų (dauguma švietimo įstaigų yra savivaldybių biudžetinės įstaigos ir jų vadovus į pareigas skiria ir atleidžia švietimo įstaigos steigėjai).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija mano (2008 m. gegužės 5 d. raštas Nr. (7.10-53)SD-4137), kad yra sudarytos pakankamos teisinės prielaidos užtikrinti, jog ir švietimo įstaigų vadovai vadovautųsi Darbo kodeksu ir laikytųsi kituose teisės aktuose numatytu reikalavimų.

4. Rezoliucijoje „Dėl mokyklų tinklo pertvarkos“ kongreso dalyviai reikalauja „mokyklų tinklo pertvarką (MTP) negrįsti politikavimu, komercija ir klaidinančia statistika“.

Švietimo ir mokslo ministerija pritaria šiam kongreso dalyvių išsakytam reikalavimui.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktame Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo pataisų projekte siūloma nauja teisinė nuostata: „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo tvarką tvirtina Vyriausybė. Švietimo ir mokslo ministerija, apskričių viršininkai, savivaldybės, vadovaudamiesi Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo tvarka, rengia ir tvirtina savo įsteigtų mokyklų tinklo pertvarkos bendruosius planus.“

Rezoliucijoje reikalaujama „siekiant švietimo plėtros, mokyklų tinklo įvairovės ir visuotinio prieinamumo palikti vidurinę mokyklą kaip mokyklos tipą, kaip tai reglamentuoja LR švietimo įstatymo 41 str.“ ir „įteisinti Švietimo įstatymo pataisą dėl vientiso ugdymo nuo 5 klasės iki 12 klasės“.

Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo pataisų projekte 40 str. „Mokyklų rūšys, grupės ir tipai“ numatyti tokie bendrojo lavinimo mokyklų tipai: pradinė mokykla, progimnazija; pagrindinė mokykla; vidurinė mokykla ir gimnazija.

Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos struktūra sumodeliuota pagal 4 bendrojo ugdymo turinio koncentrus: 4 metų pradinio ugdymo programa + 4 metų pagrindinio ugdymo programos I dalis + 2 pagrindinio ugdymo programos II dalis + 2 metų vidurinio ugdymo programa. Nuo linijinio mokymo (vientiso ugdymo nuo 5 klasės iki 12 klasės) pereiti prie koncentrinio ugdymo 4+4+2+2 buvo numatyta dar Tautinės mokyklos koncepcijoje (1989 m.) ir Lietuvos švietimo koncepcijoje (1992 m.). Bendrojo lavinimo programos vykdomos ir bus vykdomos įvairių tipų mokyklose. Nuostatos, kad mokykloje privalomai turi būti 5–12 klasės, įteisinimas reikštų, kad turi būti panaikintos pagrindinės mokyklos, jaunimo mokyklos, keturmetės gimnazijos, o paliktos tik vidurinės mokyklos, pradinės mokyklos ir mokyklos darželiai. Kita vertus, nesuprantama, kodėl tokiu atveju vientisas ugdymas neturi būti nuo 1 iki 12 klasės ir kodėl pradinės klasės siūlomoje vidurinėje mokykloje nepatenka į „vientisą ugdymą“?

Mokyklų tinklo pertvarka šalyje vykdoma dėl dviejų pagrindinių priežasčių: nepaprastai didelio mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimo ir vis didesnio ugdymo turinio individualizavimo bei diferencijavimo, kurį užtikrinus sudaromos lygios galimybės visiems (įvairių gebėjimų) vaikams gauti kokybišką bendrąjį ugdymą ir turėti saugias sveikatai tausojančias ugdymosi sąlygas.

Kadaise buvo nuogaustata, kad mokinio perėjimas iš vienos ugdymo įstaigos į kitą yra jam labiau žalingas nei naudingas. Tačiau Kauno technologijos universiteto ir Šiaulių universiteto mokslininkų komandos atliktas tyrimas „Mokyklų tinklo pertvarkos socialinis poveikis“ (http://www.smm.lt/svietimo_bukle/tyrimai_kiti.htm) parodė, kad „Mokiniai, kuriems dėl tinklo pertvarkos teko pereiti į kitą mokyklą arba teko tęsti mokslą reorganizuotoje mokykloje, dabar lankomą mokyklą pagal visą sistemą požymių vertina žymiai geriau nei ankstesnę mokyklą. Didelis lyginimo kontrastas išryškėja pagal tokius kriterijus, kaip mokyklos higieninis standartas, medicinos kabinetas ir sveikatos priežiūra, aprūpinimas vaizdinėmis priemonėmis, bibliotekos turtingumas, gerai įrengti kabinetai, būrelių gausa, sporto aikštynas, aprūpinimas kompiuteriais ir kt.“

Vidurinės mokyklos siekia išlaikyti mokinius vienuoliktojoje klasėje, todėl dalis jų pasirenka tolesnį mokymąsi savojoje vidurinėje mokykloje ne pagal savo gabumus ir polinkius. Tokie mokiniai masiškai praleidinėja pamokas, yra nepažangūs, iškrinta iš nuosekliojo mokymosi sistemos. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2005–2006 m. m. kurso kartoti palikti 1034 vienuoliktokai; 2006–2007 m. m. – 1071; 2007–2008 m. m. – 1162 vienuoliktokai. Tai didžiausia paliktų kartoti kurso mokinių dalis per visas 12 bendrojo lavinimo mokyklos klasių.

Įvedus individualizuotą mokymą vidurinio ugdymo programoje pagal mokinių individualius planus sudaromos mobiliosios grupės: dalykų bendrajam ir išplėstiniam kursams, pasirenkamiesiems dalykams, dalykų moduliams mokytis ir papildomojo ugdymo būreliams lankyti. Kai mokykloje yra vienas 11 klasės komplektas, iš jo sudaromos labai mažos mobiliosios mokinių grupės: apie 20 mobiliųjų grupių (vidutiniškai po 7 mokinius)

sudaroma privalomiesiems mokomiesiems dalykams mokytį A ir B kursais, 2–3 mobiliosios grupės (vidutiniškai po 10 mokinių) – pasirenkamiesiems dalykams mokytį. Panaši situacija ir tuo atveju, kai mokykloje yra du vienuoliktosios klasės komplektai. Taigi 17–18 metų mokiniai mokomi keletą kartų mažesnėmis grupėmis nei 7–16 metų (privalomojo mokyklinio amžiaus mokiniai). Mažėjant mokinių skaičiui norima išlaikyti tą patį klasių komplektų skaičių. 2007–2008 m. m. 65 proc. vidurinių mokyklų turi po 1–2 vienuoliktųjų klasių komplektus. Sprendžiant klausimą dėl vidurinių mokyklų ateities reikalinga diskusija: ar stambinama vidurinio ugdymo pakopa, spartesniais tempais modernizuojama mokymo pagal vidurinio ugdymo programą bazė, individualizuojamas ir diferencijuojamas mokinių ugdymas, ar viso to atsisakoma ir grįžtama prie unifikuoto ugdymo.

Rezoliucijoje reikalaujama „mokyklų tinklo pertvarkos programa, nepažeidžiant teisės aktų, turi būti patikėta savivaldybėms ir vykdoma vietos savivaldos sprendimu, suderinus su profsąjungos atstovais ir mokyklų bendruomene“.

Švietimo įstatymo 59 str. 1 dalies 3, 4 punktuose numatyta, kad savivaldybės atstovaujamoji institucija: formuoja ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas teikiančių mokyklų tinklą; inicijuoja, kad būtų kuriamas gyventojų poreikius atitinkantis profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo teikėjų tinklas, savarankiškai formuoja neformaliojo švietimo teikėjų tinklą; steigia, reorganizuoja, likviduoja ar pertvarko mokyklas bei pagalbą mokiniams, mokytojams ir mokyklai teikiančias įstaigas. Švietimo įstatymo 44 str. 1 dalis numato, kad savivaldybės taryba bendrojo lavinimo mokyklas reorganizuoja, likviduoja ar pertvarko pagal LRV nustatytus kriterijus. 2004 m. birželio 14 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 746 yra patvirtintas Bendrojo lavinimo, specialiojo ugdymo, profesinio mokymo mokyklų, pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijų sąrašas. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnį viešojo administravimo subjektai dėl administracinių sprendimų, susijusių su bendraisiais teisėtais visuomenės interesais, turi konsultuotis su visuomenės interesams tam tikroje srityje atstovaujančiomis organizacijomis.

Rezoliucijoje reikalaujama „išsaugoti kaimų mokyklas, kaip tautiškumo tradicijų saugotoją ir kultūros židinį“.

Tautiškumo tradicijų saugojimas ir kultūrinė veikla turėtų būti ne vien kaimo mokyklos rūpinimosi objektas. Pritariame kitam kongreso dalyvių rezoliucijos reikalavimui „nustatyti kaimo mokyklų pagrindinę funkciją ne tik švietėjišką, bet ir kultūrinę“.

Rezoliucijoje reikalaujama „įgyvendinant mokinių skaičiaus mažinimo politiką klasėse ir mokyklose pagrįsti šiuos pokyčius realiu švietimo įstaigų finansavimu“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 746 patvirtintas „Bendrojo lavinimo mokyklų, specialiojo ugdymo, profesinio mokymo mokyklų, pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių įstaigų, steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijų sąrašas“ nustato maksimalų mokinių skaičių bendrojo lavinimo mokyklų klasėse: 1–4 klasėse 24 mokiniai, 5–12 klasėse 30 mokinių, kurio negalima viršyti komplektuojant klases. Tam tikrų vystymosi raidos sutrikimų turintys mokiniai, mokomi integruotai bendrojo lavinimo klasėse, prilyginami dviem tos klasės, kurioje mokosi, mokiniams – atitinkamai mažinamas maksimalus nustatytas klasės mokinių skaičius. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 257 papildė 6 punktą ir nustatė mokinių skaičiaus vidurkį klasių komplektuose pagal ugdymo programas. Vidutiniai mokinių skaičiai klasių komplektuose atitinka Moksleivio krepšelio ir sutartinių moksleivių apskaičiavimo metodiką (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. 1332 redakcija).

Rezoliucijoje reikalaujama „diferencijuoti vidurinės mokyklos ir gimnazijos ugdymo programas“.

Ugdymo turinys (programos) diferencijuojamos ne pagal mokyklų tipus (vidurinė mokykla ar gimnazija), o pagal mokinio pasirinktą individualų ugdymo turinį.

Baigiamajame bendrojo lavinimo mokyklos ugdymo turinio koncerte – vidurinio ugdymo programoje mokymas diferencijuojamas atliepiant mokinių mokymosi gebėjimų, poreikių ir interesų įvairovę. Ugdymo programos diferencijuojamos į du skirtingus programų kursus: bendrąjį ir išplėstinį. Bendrasis kursas perteikia dalyko pagrindus, užtikrinančius bendrą kultūrinį mokinių išprusimą, taip pat patirtį ir gebėjimus, būtinus tenkinti praktines gyvenimo reikmes, o išplėstinis kursas savo turiniu yra platesnis už to paties dalyko bendrąjį kursą, apima žinių, gebėjimų ir nuostatų visumą, orientuotą į nuodugnesnes tam tikros srities studijas. Jis skirtas mokiniams savarankiško mokymosi gebėjimams ugdyti, mokymuisi operuoti dalyko žiniomis ir metodais sprendžiant praktinio ir teorinio pobūdžio užduotis. Pats mokinys, atsižvelgdamas į savo gebėjimus ir polinkius, turi galimybę rinktis privalomus (branduolio) dalykus ir dalykų kursus, taip pat pasirenkamuosius dalykus ir modulius. Plėsdama mokinių galimybes rinktis savo interesus atitinkančią ugdymo programą, mokykla sudaro sąlygas asmeniui toliau plėtoti įgytas žinias, gebėjimus ir įgūdžius, likviduoti išsilavinimo spragas, išvengti nesėkmės mokantis tų dalykų, kuriems trūksta ryškesnių gebėjimų ar intereso. Dedamos visos pastangos, kad kiekvienas mokinys sėkmingai įveiktų paskutinę bendrojo lavinimo mokyklos atkarpą, kad jo neištiktų mokymosi nesėkmė, galinti užkirsti kelią į siekiamą ateitį, pastūmėti į socialinės atskirties, nedarbo glėbį.

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 nuostatose, kurios patirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 (Žin., 2003, Nr. 71-3216), numatyta, kad švietimui tenka misija padėti asmeniui įgyti profesinę kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinių technologijų, kultūros bei asmeninių gebėjimų lygį, ir sudaryti sąlygas mokytis visą gyvenimą – nuolat tenkinti pažinimo poreikius, siekti naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, reikalingų jo profesinei karjerai ir gyvenimo įprasminimui. Kad būtų užtikrinamas švietimo plėtotės prieinamumas, tęstinumas ir socialinis teisingumas, užtikrinamos socialiai teisingos mokymosi ir studijų sąlygos. Šiose strateginėse nuostatose taip pat pasakyta, kad pereinama prie švietimo struktūros, grindžiamos ne uždalais mokyklų tipais, bet lanksčiomis programomis: mokyklose įgyvendinamos įvairios bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programos bei jų moduliai. Didinamas mokinių mobilumas renkantį įvairių mokyklų tipus ir programas, iki 2012 metų baigiama formuoti lanksti trijų pakopų bendrojo ugdymo struktūra.

Rezoliucijoje reikalaujama „vykdyti LR Seimo rezoliuciją „Dėl švietimo politikos įgyvendinimo“, kurioje suformuluoti siekiai tapo tolesnės švietimo reformos strategija“.

2006 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucijoje pateikti siūlymai Vyriausybei laipsniškai įgyvendinami.

2005 metais įsteigta Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra. Agentūros tikslai: vykdyti bendrąjį lavinimą teikiančių mokyklų veiklos kokybės vertinimą; teikti metodinę pagalbą ir rekomendacijas mokykloms bei jų steigėjams dėl mokyklos veiklos kokybės gerinimo.

2007–2008 m. m. moksleivio krepšeliui skirta lėšų mokinių pažintinei veiklai, atsiskaitymui už neformalųjų vaikų švietimą. Siekiant užtikrinti neformaliojo vaikų švietimo plėtotę švietimo ir mokslo ministro 2008 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. ISAK-361 patvirtintas Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijos įgyvendinimo planas.

Valstybė vaikų vasaros poilsui, kryptingam užimtumui, socializacijos programoms, pilietiniam ir tautiniam ugdymui, nusikalstamumo ir žalingų įpročių prevencijai kasmet skiria per 12 mln. Lt. Į įvairias užimtumo, vasaros poilsio veiklas išitraukia per 50 proc. Lietuvos vaikų.

Per didelių mokymosi krūvių problema – kompleksinė, todėl juos mažinant parengtos pakoreguotos Bendrosios programos pradiniam ir pagrindiniam ugdymui; įgyvendinamas naujas Vidurinio ugdymo programos aprašas; parengtos Pagrindinio ugdymo pasiekimų ir brandos egzaminų organizavimo gairės; tobulinama Moksleivio

kreipimo ir sutartinių moksleivių apskaičiavimo metodika; kasmet su aukštosiomis mokyklomis derinamos stojimo sąlygos; tobulinama mokytojų, mokyklų vadovų, jų pavaduotojų kvalifikacija; įgyvendinamos kitos priemonės, padedančios mažinti mokinių krūvius.

Siekiant ugdyti mokinių etninės kultūros, kultūros paveldo, dvasingumo ir savitarpio pagalbos sampratą, etninės kultūros, kultūros paveldo, dvasingumo ir savitarpio pagalbos tematika integruota Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose priešmokykliniam, pradiniam ir pagrindiniam ugdymui. Didelis dėmesys šiai tematikai skiriamas dorinio, meninio, gimtųjų kalbų, socialinio ir gamtamokslio ugdymo programose. Atnaujintose Bendrosiose programose dar daugiau dėmesio bus skiriama etninės kultūros, kultūros paveldo tematikos integracijai į meninio (dailė, muzika, šokis, teatras), gimtųjų kalbų, socialinio (istorija, geografija, pilietiškumo pagrindai) ugdymo programas; dvasingumo ir savitarpio pagalbos ugdymo – į dorinio (etika, tikyba) ir meninio ugdymo, gimtųjų kalbų, pilietiškumo ugdymo, kūno kultūros ir kitas programas. Atnaujinant Bendrąsias programas peržiūrimi ir koreguojami vadovėliai, vykdomi projektai, skirti mokytojų mokymui, kaip įgyvendinti ugdymo turinio naujoves ir integruoti etninės kultūros, kultūros paveldo, dvasingumo ir savitarpio pagalbos tematiką pamokose ir popamokinėje veikloje.

Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. lapkričio 23 d. nutarimu Nr. X-923 2007 metai buvo paskelbti Vaikų kultūros metais.

Į kitus Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucijoje išdėstytus punktus atsakyta atsakymuose į kitus kongreso rezoliucijų reikalavimus.

Rezoliucijoje reikalaujama „Atlikti tyrimus ar MTP ekonomiškai efektyvi“.

Švietimo būklės tyrimais siekiama stebėti švietimo ir mokslo strateginių planų įgyvendinimą, prognozuoti planuojamų strateginių sprendimų pasekmes ir finansinį veiksmingumą, teoriškai ir empiriškai pagrįsti švietimo kokybės vertinimo rodiklius ir jų sistemą.

Dėl mokyklos tinklo pertvarkos Švietimo ir mokslo ministerijos užsakyta yra atlikti keli tyrimai (žr. http://www.smm.lt/svietimo_bukle/tyrimai.htm): Mokytojų poreikio kaita ir karjeros ypatumai optimizuojant mokyklų tinklą; „Mokyklų tinklo pertvarkos socialinis poveikis“; Mokinių vežiojimo pokyčiai pertvarkant mokyklų tinklą“. Švietimo ir mokslo ministras 2004 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. ISAK-790 yra patvirtinęs „Lėšų, sutaupytų optimizuojant mokyklų tinklą ir renovuojant mokyklas, apskaitymo ir jų reinvestavimo į švietimo sistemą bendruosius rodiklius“ ir rekomendavęs savivaldybėms pagal juos vykdyti sutaupytų lėšų apskaitą ir grąžinti jas į švietimo sistemą.

Šiuo metu daugelis savivaldybių tikslina savo Mokyklų tinklo pertvarkos bendruosius planus iki 2012 metų. Švietimo ir mokslo ministerija planuoja ir toliau vykdyti mokyklų tinklo pertvarkos efektyvumo tyrimus.

Rezoliucijoje reikalaujama, kad „LR ŠMM realiai ir konstruktyviai įvertintų profsajungų siūlymus, rekomendacijas bei rezoliucijas MTP klausimu ir nepažeidintų LR Konstitucijos, Švietimo įstatymo, ES Vaiko teisių konvencijos ir kitų teisės aktų“.

Švietimo ir mokslo ministerija išsamiai nagrinėjo kiekvieną kongreso dalyvių reikalavimą. Rengdama siūlymus Lietuvos Respublikos Seimui ir Vyriausybei dėl tolesnės švietimo politikos kryptių remsis konstruktyviomis profsajungų rekomendacijomis.

5. Rezoliucijoje „Dėl kaimo mokyklų tinklo pertvarkos ir kaimo mokytojų socialinių garantijų ir saugumo“ kongreso dalyviai reikalauja „atšaukti nedelsiant LR Vyriausybės nutarimus 2008-03-12 Nr. 256 ir Nr. 257, kaip neatitinkantį valstybės politikos tikslų švietimo sistemoje, kaip neužtikrinantį kaimo mokytojų socialinių garantijų ir saugumo“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 257 buvo papildytas 2004 m. birželio 14 d. nutarimas Nr. 746 „Dėl bendrojo lavinimo, specialiojo ugdymo, profesinio mokymo mokyklų, pagalbą mokiniui ir mokyklai teikiančių įstaigų

steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijų sąrašo patvirtinimo“ – nustatytas mokinių skaičiaus vidurkis klasių komplektuose pagal ugdymo programas. Vidutiniai mokinių skaičiai klasių komplektuose atitinka Moksleivio krepšelio ir sutartinių moksleivių apskaičiavimo metodiką (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. 1332 redakcija). Šis papildymas leidžia realiomis valstybės lėšomis pagrįsti bendruosiuose ugdymo planuose reglamentuotą ugdymo procesą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimas Nr. 745 „Dėl Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 95-3509) suderintas su naujai priimtais įstatymais: Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 41, 47 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymu (Žin., 2007, Nr. 81-3324); Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2, 12, 37, 39, 41, 43, 45, 46, 56, 62, 63, 66, 71 ir 72 straipsnių pakeitimo įstatymu (Žin., 2007, Nr. 43-1628) ir Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214).

Rezoliucijoje reikalaujama „nustatyti kaimo mokyklų pagrindinę funkciją ne tik švietėjišką, bet ir kultūrinę“.

Vietos savivaldos institucijos savarankiškai sprendžia, ar tikslinga priskirti mokyklai kaimo kultūros centro funkcijas. Tokių pavyzdžių Lietuvoje yra nemažai. Mokyklų patalpose veikia kaimo bibliotekos, kultūros centrai, vaikų dienos centrai. Švietimo ir mokslo ministerija skatina savivaldybes kurti daugiafunkcinius centrus.

Rezoliucijoje reikalaujama „įgyvendinant LR Seimo rezoliuciją „Dėl švietimo politikos įgyvendinimo“, atskirais atvejais įvertinant savivaldybėse esančias pradines ir pagrindines, numatyti didesnį mokinio krepšelio finansavimą, kad mokyklose vyktų ugdymas bent artimiausiais metais“.

Jau atsakyta.

Rezoliucijoje reikalaujama „kaimo pradinėse, pagrindinėse ir vidurinėse mokyklose orientuotis į esamą mokinių skaičių klasėse“.

Kiekvienais metais yra tikslinama Moksleivio krepšelio ir sutartinių moksleivių skaičiavimo metodika. Mažėjant mokinių skaičiui MK lėšos nėra mažinamos, o didinamos jo sudedamosios dalys. Nuo 2002 iki 2008 metų bendra MK dotacija išaugo 67 proc.

Rezoliucijoje reikalaujama „Sveikatos apsaugos ministerija privalo atlikti tyrimus kaip mokinių pavėžėjimas veikia jų psichinę ir emocinę būseną bei sveikatą“.

Reikalavimas perduotas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai.

6. Rezoliucijoje „Dėl ikimokyklinių įstaigų ir kitų darbuotojų statuso ir socialinių garantijų“ kongreso dalyviai reikalauja „įgyvendinti Vaiko teisių konvencijos nuostatas ir pagal Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto rekomendacijas pagerinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą ir kokybę šalyje“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1057 patvirtino Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007–2012 metų programą, kurios paskirtis – didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumą visoms gyventojų grupėms, mažinant socialinę atskirtį ir skirtumus tarp savivaldybių; užtikrinti lanksčias ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugas, atitinkančias ilgalaikės ekonominės visuomenės plėtros perspektyvas; laiduoti gerą ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybę, formuoti mokymosi visą gyvenimą pradmenis ir mažinti pasitraukimo iš mokymosi proceso riziką.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, siekdama padėti savivaldybėms didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumą, jau treči metai teikia finansinę paramą ikimokyklinio ugdymo auklėtojo ir/ar priešmokyklinio ugdymo pedagogo etatams steigti. Naujiems etatams 2008 metų savivaldybių švietimo įstaigoms bus skirta 1 mln. Lt.

Rezoliucijoje reikalaujama „ikimokyklinių įstaigų pedagogų atlyginimus prilyginti pradinio ugdymo pedagogų atlyginimui, užtikrinti teisingą nekontaktinių darbo valandų apmokėjimą“.

Šiuo metu ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtojų tarnybinio atlyginimo koeficientas yra didesnis negu mokytojų (pvz., vyresniojo mokytojo, turinčio iki 10 metų stažą, tarnybinio atlyginimo koeficientas yra 8,75, o vyresniojo auklėtojo, turinčio iki 10 metų stažą – 11,25). Skiriasi ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtojų ir mokytojų darbo valandų skaičius, todėl auklėtojai gauna mažesnę atlyginimą nei mokytojai. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. ISAK-2408 „Dėl Švietimo darbuotojų ir kitų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ yra skirtos trys valandos netiesioginiam darbui su vaikais (metodinei veiklai). Pagal šio įsakymo 35.1 punktą savivaldybės turi užtikrinti, kad ikimokyklinių ugdymo įstaigų auklėtojams ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams, turintiems visą darbo krūvį, per savaitę būtų skirtos 33 valandos tiesioginiam darbui su vaikais ir 3 valandos netiesioginiam darbui su vaikais (metodinei veiklai).

Rezoliucijoje reikalaujama „peržiūrėti ir atitinkamai įvertinti ikimokyklinių įstaigų darbuotojų (auklėtojų, padėjėjų, asistentų ir kt.) atlyginimus, darbo laiką ir atostogų trukmę atsižvelgiant į jų darbo su vaikais pobūdį, stažą“.

Ikimokyklinis ugdymas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo (Žin., 2004, Nr. 4-47) 5 straipsnio 3 d. savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai rengia pavaldžių įstaigų darbuotojų normatyvus, jeigu jie nėra nustatyti teisės aktu, ir suderinę su savivaldybės administracija juos tvirtina. Pažymėtina, kad valstybės lygmeniu teisės aktai nereglamentuoja, kiek ikimokyklinio ugdymo darbuotojų (auklėtojų, auklėtojų padėjėjų, psichologų ir kitų) etatų turi būti skiriama vienai ikimokyklinio ugdymo įstaigai ar grupei.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtojų padėjėjai nėra pedagoginiai darbuotojai, todėl jie nėra įtraukti į darbuotojų grupę, kuriems priklauso pailgintos kasmetinės atostogos. Ar auklėtojų padėjėjai ikimokyklinėse ugdymo įstaigose turi tapti pedagoginiais darbuotojais – diskutuotina tema. 2007 m. Švietimo ir mokslo ministerija pavedė Švietimo plėtotos centro Švietimo analizės skyriui parengti trumpąją „Ar auklėtojų padėjėjai turėtų tapti pedagoginiais darbuotojais?“ Auklėtojų padėjėjų statusas bus nagrinėjamas.

Švietimo ir mokslo ministro 2003 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. ISAK-1407 patvirtinto Pareigybių, kurias atliekant darbas yra laikomas pedagoginiu, sąrašo (Žin., 2003, Nr. 97-4367) 1 dalyje išvardytame darbuotojų sąrašė nėra tokios pareigybės kaip „asistentas“, todėl negalime atsakyti, koks turėtų būti tokių darbuotojų atlyginimas, darbo laikas ar atostogų trukmė.

Ikimokyklinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestis peržiūrimas kaskart, kai keičiamas Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas.

Rezoliucijoje reikalaujama „gražinti 20 proc. atlyginimo priedą ikimokyklinių įstaigų darbuotojams ir kitiems darbuotojams, dirbantiems su specialiuoju poreikiu vaikais“.

Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos apraše yra numatyta ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtojams, priešmokyklinio ugdymo pedagogams, mokytojų padėjėjams, kurių grupėje yra integruoti 1–4 specialiųjų poreikių vaikai (sutrikusio ar riboto intelekto vaikai, aklieji, kurtieji, silpnaregiai (regėjimo aštrumas su korekcija iki 30 procentų), neprisigirdintieji, turintys fizinę ar judėjimo negalią (jei nustatytas invalidumas), kompleksinių sutrikimų, kompleksines mokymosi negalias turintys vaikai, šiuos emocijų ir elgesio sutrikimus – vaikystės autizmą, atipišką autizmą, Aspergerio sindromą, psichozinius ir kitus vaikystės dezintegracinius sutrikimus), nustatomas 5–10 proc. tarifinio atlygio priedas, o jei yra 5 ir daugiau tokių vaikų – 15–20 proc., o mokytojų padėjėjams – 5–15 proc. priedai.

Rezoliucijoje reikalaujama „visuose švietimo sistemos planuose numatyti kompetentingų ir kvalifikuotų pedagogų rengimą, užtikrinant pakankamą specialistų skaičių šalyje“.

Jau atsakyta.

Rezoliucijoje reikalaujama „Pedagogams, turintiems 30 metų pedagoginio darbo stažą, paankstinti išėjimo į pensiją amžių (moterims nuo 55 metų, vyrams nuo 60 metų) suteikiant galimybę pageidaujantiems dirbti toliau“.

Jau atsakyta.

Rezoliucijoje reikalaujama „visų ugdymo įstaigų darbuotojus apdrausti privalomuoju socialiniu draudimu nuo nelaimingų atsitikimų ir įvykių“.

Jau atsakyta.

Rezoliucijoje reikalaujama „įvesti ikimokyklinio ugdymo „moksleivio krepšelį“, numatant ir papildomas lėšas kanceliariinėms prekėms. Aprūpinti darbo priemonėmis“.

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 2 punktą ikimokyklinis ugdymas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, todėl speciali tikslinė valstybės dotacija (ikimokyklinuko krepšelis) ikimokyklinėms ugdymo įstaigoms neskiriama.

Siekdami suvienodinti ikimokykliniam ugdymui skiriamų lėšų skaičiavimą, taikant lėšų skyrimo vienam vaikui principą, bei veiksmingiau naudoti ikimokykliniam ugdymui skirtas lėšas, švietimo ir mokslo ministras 2007 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. ISAK-1026 patvirtino „Metodines rekomendacijas dėl ikimokyklinio ugdymo lėšų skyrimo vienam vaikui principo taikymo“. Šių rekomendacijų V skyriuje pateiktos rekomendacijos, kaip apskaičiuoti išlaidas ugdymo priemonėms. Kiekviena savivaldybė gali nustatyti skirtingo dydžio nuolat mokamą tėvų mokestį, skirtą ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdymo reikmėms.

Rezoliucijoje reikalaujama „sudaryti grupėje du pilnus etatus auklėtojos pareigybei“.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007–2012 metų programoje, numatyta, kad bus parengti, patvirtinti ir išbandyti įvairesni ikimokyklinio ugdymo organizavimo modeliai, lopšelio grupėje diegiamas dviejų vienu metu dirbančių auklėtojų modelis bei finansuojamas antrojo auklėtojo etato steigimas lopšelio grupėse.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2008 m. sausio 28 d. raštas Nr. (10.4-22)-SD-690 „Dėl pedagogų rezoliucijos“; 2008 m. gegužės 9 d. raštas Nr. (7.10-53) SD-4137 „Dėl nacionalinio pedagogų kongreso rezoliucijos“, 6 lapai.

2. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2008 m. gegužės 10 d. raštas Nr. ((1.15-0202)-5K-0812288)-6K-0805321 „Dėl Nacionalinio pedagogų kongreso rezoliucijų“, 1 lapas.

Laikinais einanti švietimo ir mokslo ministro pareigas

Roma Žakaitienė

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
GAUTA
2008-05-12
Duc: Kclau - 228

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Švietimo ir mokslo ministerijai

2008-05-10 Nr. ((1.15-0202)-5K-0812288)-

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Į 2008-04-23 Nr. 23-2764

OK-0805321

DĖL NACIONALINIO PEDAGOGŲ KONGRESO REZOLIUCIJŲ

Vykdydami Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio pavaduotojo 2008 m. balandžio 23 d. pavedimą Nr. 23-2764, išnagrinėjome Nacionalinio pedagogų kongreso, vykusio 2008 m. balandžio 12 d. priimtas rezoliucijas ir pagal savo kompetenciją informuojame.

Dėl mokytojų ir kitų pedagogų darbo užmokesčio.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 397 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 5 d. nutarimo Nr. 193 „Dėl Ilgalaikės pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programos patvirtinimo“ pakeitimo“ patikslino anksčiau priimtą programą ir nustatė, kad pedagoginių darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai nuo 2008 m. gegužės 1 d. didinami vidutiniškai 10 proc. ir nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. – 15 procentų. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. pedagoginių darbuotojų atlyginimai buvo padidinti 15 proc. (iš jų 11,3 proc. – dėl bazinės mėnesinės algos padidinimo ir 3,7 proc. – padidinti tarnybinių atlyginimų koeficientai) ir į numatomą tarnybinių atlyginimų padidinimą nuo gegužės 1 d. ir rugsėjo 1 d., pedagoginių darbuotojų tarnybiniai atlyginimai per 2008 metus išaugs 45 procentais (palyginti 2008 m. rugsėjo mėn. su 2007 m. gruodžio mėn.).

Ilgalaikėje pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programoje numatytas tarnybinio atlyginimo didinimas ir 2009-2011 metais. Įgyvendinus šią Programą, pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis padidės vidutiniškai 100 procentų, palyginti su jų darbo užmokesčiu, gautu iki 2008 m. gegužės 1 dienos.

Dėl pedagogų, turinčių 30 metų pedagoginio darbo stažą, išėjimo į pensiją anksčiau paankstinimo (moterims nuo 55 metų, vyrams nuo 60 metų).

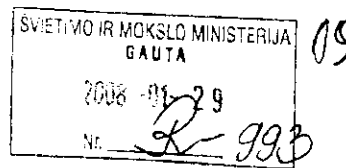
Įteisinus galimybę pedagogams, dirbusiems pedagoginį darbą ne mažiau kaip 30 metų, anksčiau išeiti į pensiją, reikėtų papildomų valdžios sektoriaus biudžeto lėšų. Be to, pedagoginių darbuotojų pensijos dydis būtų mažesnis (pensijos dydžiui įtakos turi darbo stažas).

Atsižvelgdami į tai, kad dėl demografinių pokyčių ilgalaikėje perspektyvoje (mažėjant darbingo amžiaus gyventojų skaičiui ir didėjant pensinio amžiaus gyventojų skaičiui) didės išmokos pensijoms ir mažės valdžios sektoriaus biudžeto pajamos, taip pat į kitus prisiimtus įsipareigojimus ir į įsipareigojimą siekti subalansuoto valdžios sektoriaus biudžeto, manome, kad įteisinti pedagogų ankstyvą pensiją nėra galimybių.

Viceministras

Valentinas Miltienis

V. Žagūnienė, 2390 027

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA**

Švietimo ir mokslo ministerijai

2008-01-28 Nr.(10.4-22)-SD-690
[2008-01-02 Nr. SR-09-22-1

DĖL PEDAGOGŲ REZOLIUCIJOS

Aukštai vertindami Lietuvos pedagogų darbą ir jų svarbų įnašą ugdant Lietuvos vaikus ir jaunimą, sutinkame, kad dėl jų darbo specifikos, sukeliančios ypatingą psichinę įtampą, šios profesijos atstovai kartais dėl savo sveikatos būklės neturi galimybių dirbti šiose pareigose iki pat senatvės pensijos amžiaus sukakties.

Tad manome, kad tais atvejais, kai pedagogas dėl savo sveikatos būklės priverstas šias pareigas palikti, reikėtų taikyti lanksčias tokio pedagogo papildomo rėmimo formas.

Manome, kad Švietimo ir mokslo ministerija, įvertinusi pedagogų darbo krūvius bei darbo specifiką, galėtų apsvarstyti galimybę parengti atitinkamų teisės aktų pataisas, sudarančias sąlygas tiems pedagogams, kurie dėl objektyvių priežasčių (amžius, pablogėjusi sveikata) negali dirbti įprastu pedagogams tenkančiu krūviu, pereiti, išlaikant prieš tai buvusį darbo užmokesčio lygį, prie mažesnių darbo krūvių arba dirbti darbą, nesukeliantį didelės psichologinės įtampos (pvz., atsisakyti auklėjamųjų klasių ir pan.). Kad nesumažėtų prieš tai gauto darbo užmokesčio lygis, tokiems pedagogams būtų galima iki buvusio darbo užmokesčio lygmens mokėti atitinkamas kasmenesines priemokas. Nuo šių priemokų būtų skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, tad būsimos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis nesumažėtų. Manome, kad tokiu būdu pedagogai galėtų būti motyvuojami likti darbo rinkoje, persikvalifikuoti. Tai atitinka ne tik Europos Sąjungos bei Lietuvos bendras užimtumo bei socialinės politikos nuostatas - toks problemos sprendimo būdas būtų naudingas ir pačiai Lietuvos švietimo sistemai – vyresnio amžiaus patyrę pedagogai neišeitę iš švietimo ir mokslo įstaigų, toliau galėtų perduoti vertingą patirtį jaunesniems kolegoms, dirbtų lengvesnį darbą ir kartu būtų užtikrintas jų materialinis gerbūvis.

Svarstytinas ir kitas problemos sprendimo būdas. Tai papildomų garantijų suteikimas pedagogams, kaupiant atitinkamą lėšų dalį papildomai profesinei pensijai, kaip tai numatoma Profesinių pensijų kaupimo įstatyme (Žin., 2006, Nr. 82-3248). Tokiu atveju, pedagogai įgytą teisę į profesinę pensiją anksčiau nei sukaktų bendroje socialinio draudimo pensijų schemoje nustatyta pensinį amžių (tačiau ne anksčiau nei 55 metų). Siūlytume Švietimo ir mokslo ministerijai kartu su Finansų ministerija apsvarstyti ir tokią galimybę.

Pagal savo kompetenciją pranešame, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija nuolat laikėsi ir toliau nuosekliai laikosi nuomonės, kad bendroje valstybinių socialinio draudimo pensijų sistemoje daryti išimtis atskiroms profesinėms ar socialinėms grupėms nėra teisinga kitų apdraustųjų ir šių pensijų gavėjų atžvilgiu. Kaip jau buvo išdėstyta mūsų ankstesniuose atsakymuose, šią savo nuomonę grindžiame šiais argumentais:

1) bendra valstybinių socialinio draudimo pensijų sistema grindžiama visų asmenų, dirbančių pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, vienodo tarifo privalomų socialinio pensijų draudimo įmokų mokėjimu. Todėl, garantuojant visų pensijų gavėjų lygiateisiškumą,

...Visum del pedagogu amzius

Juridinių asmenų registras
Kodas: 1886 03515

A. Vivulskio g. 11
LT-03610 Vilnius

Tel.: (8 5) 266 4200, (8 5) 266 4210
Faks: (8 5) 266 4209

El.p. post@socmin.lt

Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatyta, kad valstybinės socialinio draudimo pensijos dydis priklauso tik nuo įmokų mokėjimo trukmės (t.y. valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo) bei šių įmokų dydžio (draudžiamųjų pajamų) taikant visiems apdraustiesiems vienodą senatvės pensijos amžiaus reikalavimą (skiriasi tik moterims ir vyrams nustatytas senatvės pensijos amžius). Šis įstatymas galioja Lietuvoje daugiau negu trylika metų. Per šį laikotarpį su pasiūlymais skirti iš „Sodros“ biudžeto priešlaikines valstybines socialinio draudimo senatvės pensijas kreipėsi ir kitų profesijų, taip pat reikalaujančių didelės psichinės įtampos, darbuotojai: autobusų ir troleibusų vairuotojai, civilinės aviacijos darbuotojai, narai, greitosios medicininės pagalbos darbuotojai, kiti medikai, kultūros darbuotojai ir panašiai. Tačiau nei vienai profesinei ar socialinei grupei nenumatyta išimčių ar išlygų skiriant priešlaikines valstybines socialinio draudimo senatvės pensijas;

2) senatvės pensijos amžiaus lengvata pedagogams neigiamai atsilieptų jų pensijų dydžiams – dėl mažesnio valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo jų pensijos taip pat būtų mažesnės;

3) Lietuvos visuomenė taip pat, kaip ir kitų Europos Sąjungos valstybių, sensta. Vyresnio amžiaus žmonių įtaka bendroje gyventojų struktūroje vis stiprėja, gimstamumas mažėja. Atitinkamai mažėja ir dirbančių žmonių, kurių valstybinio socialinio draudimo įmokomis finansuojamos valstybinės socialinio draudimo pensijos, skaičius. Jei dėl senatvės pensijos amžiaus lengvatų daugėtų žmonių, gaunančių valstybines socialinio draudimo pensijas, bendras skaičius, tai „Sodros“ biudžeto lėšos būtų nukreipiamos didesniai šių pensijų gavėjų ratui. Dėl to sumažėtų ne tik finansinės galimybės didinti šias pensijas dabartiniu laikotarpiu, bet ateityje – įvertinant visuomenės senėjimo tendencijas - būtų vis sunkiau ir sunkiau išlaikyti dabartinį šių pensijų lygį, užtikrinant jų gavėjams pakankamą pragyvenimo šaltinį.

Tad, įvertindami sprendimo skirti priešlaikines valstybines socialinio draudimo senatvės pensijas neigiamas pasekmes ir grėsmę valstybinių socialinio draudimo pensijų sistemos finansiniam stabilumui, negalime pritarti pateiktam siūlymui ankstinti pedagogų pensinį amžių valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti.

Ministerijos sekretorė

Audronė Morkūnienė

84

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
GAUTA
2008 -05- 10
Nr. *Šue: kcpw-228*

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA**

Švietimo ir mokslo ministerijai

2008-05-09 Nr.(7.10-53)SD- *4134*
I

DĖL NACIONALINIO PEDAGOGŲ KONGRESO REZOLIUCIJOS

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio pavaduotojo 2008 m. balandžio 23 d. pavedimą Nr. 23-2764, teikia nuomonę dėl Nacionalinio pedagogų kongreso, įvykusio 2008 m. balandžio 12 d., dalyvių reikalavimą:

1. Dėl pedagogų ir kitų švietimo darbuotojų atlyginimų kėlimo, darbo užmokesčio padidinimo 2008 metais

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr.397 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 5 d. nutarimo Nr. 193 „Dėl Ilgalaikės pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2008. Nr.50-1866), numatė, kad 2008 m. pedagoginių darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai didinami nuo 2008 m. gegužės 1 d. vidutiniškai 10 proc., o nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. – vidutiniškai 15 procentų. Šis Vyriausybės nutarimas atitinka Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr.X-1483 „Dėl pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio ilgalaikio didinimo“ nuostatas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo projektą. Pagal ministerijų valstybės sekretorių 2008-04-15 pasitarimo pastabas patikslintas projektas artimiausiu metu turėtų būti svarstomas Vyriausybės pasitarime.

Įstatymo tikslas - nustatyti bendrą darbuotojų dirbančių pagal darbo sutartis valstybės ir savivaldybių įstaigose darbo apmokėjimo sistemą, taip pat sumažinti darbo apmokėjimo sąlygų skirtumus, esančius tarp valstybės tarnautojų ir pagal darbo sutartis dirbančių biudžetinių įstaigų darbuotojų. Darbuotojų pareigybės priklausomai nuo išsilavinimo bus suskirstytos į 4 lygius, darbo užmokestį sudarys pareiginė alga, priedai už kvalifikacinę klasę, priemokos ir papildomas užmokestis kompensuojant už viršvalandinį darbą, nakties darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, budėjimą. Projekte siūloma, kad pareiginių algų koeficientai būtų nustatyti taikant pareiginės algos bazinį dydį, koks šiuo metu taikomas valstybės politikams, teisėjams, valstybės pareigūnams ir valstybės tarnautojams (2008 m. - 490 Lt). Priėmus šį įstatymą, mūsų nuomone, atsiras galimybės sparčiau didinti visų biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestį.

2. Dėl saugių ugdymo ir ugdymosi sąlygų užtikrinimo

Informuojame, kad 2006 metais Vilniaus Gedimino technikos universitetas parengė Rizikos vertinimo bendrojo lavinimo mokyklose metodines rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos). Šias rekomendacijas Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2006 m. lapkričio 30 d. raštu Nr. (8.3-52)-SD-9094 siuntė Švietimo ir mokslo ministerijai. Minėtos rekomendacijos taip pat buvo pristatytos 2006 m. spalio 30-31 d. Valstybinės darbo inspekcijos organizuotoje trišalėje konferencijoje „Saugi pradžia“, skirtoje užtikrinti sveiką ir saugią jaunimo profesinio gyvenimo pradžią bei skatinti darbuotojų saugos ir sveikatos prevencinę kultūrą. Konferencijoje

taip pat dalyvavo atstovai iš Švietimo ir mokslo ministerijos bei mokyklų mokytojai. Manytume, kad yra tikslinga Švietimo ir mokslo ministerijai įgyvendinti minėtas Rizikos vertinimo bendrojo lavinimo mokyklose metodines rekomendacijas.

Atkreipiame dėmesį, kad Darbo kodekso ir Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatos taikomos kiekvienai įmonei, įstaigai, organizacijai ar kitai organizacinei struktūrai. Darbdavio pareiga yra sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais, o darbuotojo pareiga – dirbti dorai ir sąžiningai, laikytis darbo drausmės, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų. Darbuotojų sauga ir sveikata yra ne tik socialinė ir įstatymais nustatyta įmonių pareiga, bet ir teikia naudą verslui, padeda išvengti darbuotojų sužalojimų ir ligų, sudaro esminę sėkmingo verslo dalį.

Vaikai, paaugliai, jauni asmenys dėl savo raidos ypatumų, susijusių su jų amžiumi, yra išskirtinė asmenų grupė, todėl, yra labai svarbu nuolat šviesti ir mokyti apie galimus rizikos veiksnius, jų veikimą ir pasekmes, visapusiškai išnaudojant prieinamus informacijos sklaidimo būdus bei diegiant pažangiausius konsultavimo metodus. Tuo būdu tikslinga tobulinti švietimo, mokymo, informavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais sistemą. Švietimas sveikatos ir saugos klausimais yra labai svarbus. Švietimo sveikatos ir saugos klausimais nereikėtų palikti tam laikui, kai jaunimas įžengs į darbo pasaulį. Sveikatos ir saugos mokymas turi tapti sudedamąja švietimo ir mokslo įstaigų bendrosios mokymo programos dalimi. Įdiegę jaunimui rizikos prevencijos kultūrą jauname amžiuje, padėsime jiems saugiai dirbti visą darbinį gyvenimą. Todėl taip pat yra labai svarbu skatinti darbuotojų saugos ir sveikatos sistemoje dalyvaujančių institucijų, įstaigų bei nevyriausybinę organizacijų bendradarbiavimą. Darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimas bet kokioje įmonėje padeda parodyti, kad įmonė rimtai žiūri į socialinę atsakomybę, apsaugo ir pagerina savo įvaizdį ir vertę, padeda maksimaliai didinti darbuotojų produktyvumą, padeda tenkinti klientų lūkesčius, skatina darbuotojus ilgiau išlikti aktyviame gyvenime. Tuo būdu atsiranda galimybė užkirsti kelią sveikatos sutrikimams ir mažinti nelaimingų atsitikimų darbe skaičių.

3. Dėl pensinio amžiaus mažinimo pedagogams

Pažymėtina, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ne kartą teikė nuomonę dėl galimybės pedagogams mažinti pensinį amžių. Švietimo ir mokslo ministerijai šiuo klausimu nuomonė buvo išdėstyta 2008-01-28 ministerijos rašte Nr. (10.4-22)-SD-690.

Su panašiais pasiūlymais mažinti pensinį amžių į ministeriją kreipiasi ne tik pedagogai, bet ir kitų įvairių profesinių grupių atstovai. Lietuvos visuomenė taip pat, kaip ir kitų Europos Sąjungos valstybių, sensta. Vyresnio amžiaus žmonių įtaka bendroje gyventojų struktūroje vis stiprėja, gimstamumas mažėja. Atitinkamai mažėja ir dirbančių žmonių, kurių valstybinio socialinio draudimo įmokomis finansuojamos valstybinės socialinio draudimo pensijos, skaičius. Jei dėl senatvės pensijos amžiaus lengvatų daugėtų žmonių, gaunančių valstybines socialinio draudimo pensijas, bendras skaičius, tai „Sodros“ biudžeto lėšos būtų nukreipiamos didesniai šių pensijų gavėjų ratui. Dėl to sumažėtų ne tik finansinės galimybės didinti šias pensijas dabartiniu laikotarpiu, bet ateityje – įvertinant visuomenės senėjimo tendencijas - būtų vis sunkiau ir sunkiau išlaikyti dabartinį šių pensijų lygį, užtikrinant jų gavėjams pakankamą pragyvenimo šaltinį. Tad, įvertindami sprendimo skirti priešlaikines valstybines socialinio draudimo senatvės pensijas neigiamas pasekmes ir grėsmę valstybinių socialinio draudimo pensijų sistemos finansiniam stabilumui, negalime pritarti pateiktam siūlymui ankstinti pedagogų pensinį amžių valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti. Ministerija ir toliau nuosekliai laikosi nuomonės, kad bendroje valstybinių socialinio draudimo pensijų sistemoje daryti išimtis atskiroms profesinėms grupėms nėra teisinga, kadangi bendra valstybinių socialinio draudimo pensijų sistema grindžiama visų dirbančiųjų vienodo tarifo privalomų socialinio pensijų draudimo įmokų mokėjimu. Garantuojant visų pensijų gavėjų lygiateisiškumą, Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme (Žin., 1994, Nr. 59-1153; 2005, Nr. 71-2555, toliau – Pensijų įstatymas) nustatyta, kad valstybinės socialinio draudimo pensijos dydis priklauso tik nuo įmokų mokėjimo trukmės (t.y. valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo) bei šių įmokų dydžio (draudžiamųjų pajamų) taikant visiems

apdraustiesiems vienodą senatvės pensijos amžiaus reikalavimą (skiriasi tik moterims ir vyrams nustatytas senatvės pensijos amžius).

Norėtume taip pat pabrėžti, kad siūloma nuostata įtvirtinti Pensijų įstatyme senatvės pensijos amžiaus lengvatą pedagogams atsilieptų pedagogų pensijų dydžiui – dėl mažesnio stažo jos būtų mažesnės. Antra vertus, jei pensijų dydis nuo to nemažėtų, kaip jau minėjime, būtų pažeidžiami pagrindiniai socialinio draudimo ir tuo pačiu socialinio teisingumo principai: būtų sukurta privilegijuota valstybinių socialinio draudimo pensijų gavėjų grupė, kuri mokėdama įmokas kaip visi, išmokas gautų kur kas palankesnėmis sąlygomis už kitus įmokų mokėtojus.

Tačiau sutinkame, kad dėl darbo specifikos, sukeliančios ypatingą psichinę įtampą, šios profesijos atstovai kartais dėl savo sveikatos būklės neturi galimybių dirbti šiose pareigose iki pat senatvės pensijos amžiaus sukakties. Tad manome, kad tais atvejais, kai pedagogas dėl savo sveikatos būklės priverstas šias pareigas palikti, reikėtų taikyti lanksčias tokio pedagogo papildomo rėmimo formas.

Manome, kad Švietimo ir mokslo ministerija, įvertinusi pedagogų darbo krūvius bei darbo specifiką, galėtų apsvarstyti galimybę parengti atitinkamų teisės aktų pataisas, sudarančias sąlygas tiems pedagogams, kurie dėl objektyvių priežasčių (amžius, pablogėjusi sveikata) negali dirbti įprastu pedagogams tenkančiu krūviu, pereiti, išlaikant prieš tai buvusį darbo užmokesčio lygį, prie mažesnių darbo krūvių arba dirbti darba, nesukeliantį didelės psichologinės įtampos (pvz., atsisakyti auklėjamųjų klasių ir pan.). Kad nesumažėtų prieš tai gauto darbo užmokesčio lygis, tokiems pedagogams būtų galima iki buvusio darbo užmokesčio lygmens mokėti atitinkamas kasmėnesines priemokas. Nuo šių priemonių būtų skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, tad būsimos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis nesumažėtų. Manome, kad tokiu būdu pedagogai galėtų būti motyvuojami likti darbo rinkoje, persikvalifikuoti. Tai atitinka ne tik Europos Sąjungos bei Lietuvos bendras užimtumo bei socialinės politikos nuostatas - toks problemos sprendimo būdas būtų naudingas ir pačiai Lietuvos švietimo sistemai – vyresnio amžiaus patyrę pedagogai neišeitę iš švietimo ir mokslo įstaigų, toliau galėtų perduoti vertingą patirtį jaunesniems kolegoms, dirbtų lengvesnį darbą ir kartu būtų užtikrintas jų materialinis gerbūvis.

Svarstytinas ir kitas problemos sprendimo būdas. Tai papildomų garantijų suteikimas pedagogams, kaupiant atitinkamą lėšų dalį papildomai profesinei pensijai, kaip tai numatoma Profesinių pensijų kaupimo įstatyme (Žin., 2006, Nr. 82-3248). Tokiu atveju, pedagogai įgytų teisę į profesinę pensiją anksčiau nei sukaktų bendroje socialinio draudimo pensijų schemeje nustatytą pensinį amžių (tačiau ne anksčiau nei 55 metų). Siūlytume Švietimo ir mokslo ministerijai kartu su Finansų ministerija apsvarstyti ir tokią galimybę.

4. Dėl pasiūlymo visus ugdymo įstaigų darbuotojus apdrausti privalomuoju socialiniu draudimu nuo nelaimingų atsitikimų ir įvykių.

Atkreipiame dėmesį į tai, jog Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 110-3207) numato, jog nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu yra privalomai draudžiami asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis, todėl visų ugdymo įstaigų darbuotojai yra draudžiami nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimu, o įvykus nelaimingam atsitikimui darbe ar susirgus profesine liga, asmenys įgytų teisę į vieną tuo pačiu metu šiame įstatyme numatytą išmoką: 1) ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba profesinės ligos pašalpa; 2) netekto darbingumo vienkartinė kompensacija; 3) netekto darbingumo periodinė kompensacija.

5. Dėl streikų organizavimo teisinės bazės tobulinimo bei užtikrinimo, kad švietimo įstaigų vadovai vadovautųsi Lietuvos Respublikos darbo kodeksu

Informuojame, kad 2008 m. balandžio 3 d. Seime registruotas Lietuvos Respublikos darbo kodekso 22, 24, 43, 47, 52, 58, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 84, 85, 130, 149, 162, 193, 194 straipsnių pakeitimo ir papildymo, kodekso papildymo 75¹, 130¹ straipsniais bei kodekso priedo papildymo įstatymo projektas Nr. XP-2307(4), kuriame be kitų siūlomų Darbo kodekso pakeitimų yra numatyta tobulinti ir streiko organizavimą reguliuojančias nuostatas (15-22 įstatymo projekto straipsniai).

Taip pat pažymime, kad įstatymų leidėjas, siekdamas užtikrinti darbo įstatymų (kartu ir Darbo kodekso bei kolektyvinių sutarčių), laikymąsi, numatė, kad teisės aktų nustatyta tvarka Valstybinė darbo inspekcija bei kitos institucijos vykdo valstybinę kontrolę, o profesinės sąjungos bei jų žinioje esančios inspekcijos, įgyvendina nevalstybinę kontrolę (Darbo kodekso 31-33 straipsniai). Tokiu būdu, manome yra sudarytos pakankamos teisinės prielaidos užtikrinti, kad ir švietimo įstaigų vadovai vadovautųsi Darbo kodeksu ir laikytųsi kituose teisės aktuose numatytų reikalavimų.

Ministerijos sekretorius

Valdas Rupšys

Laimutė Višinskienė, tel. 2664 290, el.p. LVisinskiene@socmin.lt
Marija Jakentienė, tel. 266 8115, el.p. MJakentiene@socmin.lt
Rita Babianskaitė, tel. 266 81 17, el.p. RBabianskaite@socmin.lt
Virgilija Javtokienė, 2664228, el. p. VJavtokiene@socmin.lt
Lina Pilipavičienė, 266 4229, el. p. LPilipaviciene@socmin.lt